

Tbilisi - 2023

წიგნი დაბეჭდილია სსიპ სრულიად საქართველოს მუსლიმთა
სამმართველოს სამეცნიერო საბჭოს ინიციატივით და რეკომენდაციით.

Bu kitab Bütün Gürcüstan Müsəlmanları İdarəsinin Şərqi Gürcüstan müftiliyinin
Elmi Şurasının təşəbbüsü və məsləhəti ilə nəşr olunub.

Hazırlayanlar:

Saleh Şirinov
Həzi Aslanov
Mustafa Abbas

Redaktor:

Nurlan Məmmədzadə

Məsləhətçi:

Hacı Ceyhun Rüstəmov

Nəşrə Hazırlayanlar:

Fuad Quliyev
Hacı Bəkiroğlu

Dizayn:

Əflatun Məmmədov

Qapaq:

Ülvi Məmmədov
Elsevər Əhmədov

სსიპ სრულიად საქართველოს მუსლიმთა სამმართველო მადლობას უხდის
საქართველოს ახალგაზრდობის დახმარების და საგანმანათლებლო საზოგადოებას
წიგნის გამოცემის ნებართვისათვის.

Bu kitabın nəşrinə icazə veridiyinə görə Bütün Gürcüstan Müsəlmanları İdarəsi
Gürcüstan Gənclərinə Yardım və Maarifləndirmə Təşkilatına təşəkkür edir.

Tbilisi Georgia, Botanikuri, #32
Tel: (+995) 32 253 16 30
Mob: (+995) 577 62 30 31
ID: 401960794, Postal Code: 0105
E-mail: info.amag77@gmail.com

ლოცვას ვსწავლობ

NAMAZIMI
ÖYRƏNİRƏM

(namazın şəkillərlə təlimi)

ÖN SÖZ

Dünya həyatında bizi məxluqatın ən şərəflişi olaraq yaradan və İslama qovuşduran, namazı dinin dirəyi edən Uca Rəbbimizə sonsuz həmd-sənalar olsun.

Namazın hikmət və fəzilətlərini həm sözləri, həm də yaşantısı ilə bizə öyrədən əziz Peyğəmbərimiz Hz. Muammədə salətu-salam olsun.

Namaz insanı maddi-mənəvi kirlərdən, günahlardan təmizləyən, dərəcəsini yüksəldən, Allahın rəhmətini qazandıran və dinimizin ən əhəmiyyətli ibadəti, İslamın təməl daşdır. Bir hədisi-şərifdə əziz Peyğəmbərimiz salləllahu aleyhi və səlləm: *“Namaz dinin dirəyidir. Onu tərək edən dini məhv etmiş olar (dini qoruya bilməz)”* (Tirmizi, İman 8) buyuraraq namazı tərifi edir.

Namaz imandan sonra ən fəzilətli ibadətdir...

Buna görə insanın Allah qatındakı dəyəri namaza verdiyi dəyər qədərdir. Çünki bəndə namaz ilə Rəbbinə yaxınlaşar və qovuşar.

Əlinizdəki qısa və rahat anlaşılan bu namaz kitabının hazırlanmasındakı tək məqsəd, hər bir müsəlmanın (qısa müddətdə) namaz qılmağı öyrənib Rəbbinə qarşı vəzifəsini yerinə yetirməsi üçündür.

Çalışmaq bizdən müvəffəqiyyət Allahdandır.

İbadət

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

**“Mən cinləri və insanları ancaq
Mənə ibadət etmək üçün yaratdım”.**
(Zəriyat, 56)

İbadət nədir?

İbadət Allah-Təalaya qulluq etmək, boyun əymək, itaət etmək deməkdir. Allah-Təalanın əmrlərini yerinə yetirmək, qadağan etdiyi bütün davranışlardan uzaqlaşmaqdır.

Nə üçün ibadət edirik?

Yaradılışımızın qayəsi Allah-Təalanı tanımaq və Ona ibadət etməkdir. Allah-Təala bizə görən göz, eşidən qulaq, danışan dil, digər canlılardan fərqli olaraq ağıl kimi nemətlər vermişdir. Bundan əlavə bizə peyğəmbərlər göndərərək dünyada və axirətdə xoşbəxt olmağın yollarını göstərmişdir. Bizə bu qədər nemətləri bəxş edən Allah-Təalanı tanımalı və ona ibadət etməliyik. Bizi yoxdan yaradıb saysız hesabsız nemətlər verən Allah-Təalaya təşəkkür etməliyik. Bu da ibadətlə mümkündür. İbadət vəzifələrini yerinə yetirdiyimiz zaman həm Allah-Təalanın verdiyi nemətlərə şükür etmiş, həm də Onun məhəbbətini qazanmış oluruq.

Namaz nədir?

Namaz İslamın şərtlərindən ikincisidir. Namaz təkbirlə başlayıb salamlarla bitən ibadətdir.

Namaz ruhu təmizləyən, qəlbi işıqlandıran, insanı Allah-Təalanın hüzuruna yüksəldən bir ibadətdir. Allah-Təala Qurani-Kərimdə belə buyurur: **“Məni anmaq üçün namaz qıl”** (Taha 14). Peyğəmbərimiz (s.ə.s); **“Namaz dinin dirəyidir”** (Beyhəqi) buyuraraq namazın dinimizdə çox əhəmiyyətli bir ibadət olduğunu bildirmişdir.

Namazın faydaları

Namaz Allah-Təalanın bizə ehsan etdiyi ən böyük lütfüdür. İnsanın Allaha olan məhəbbət və bağlılığını artırır. Qəlbə güvvət, ruha da fərəh verir. Müsəlmanlar arasında məhəbbəti artırır. İnsanı tənbellikdən uzaqlaşdırıb, gümrəhlik qazandırır.

Qürur və kibiri yox edər, əsas da insanı günah və pis işlərdən, çirkinliklərdən uzaqlaşdırar. Və o insanın axirətdə şəfaətçisidir.

“Nə deyərsiniz? Birinizin qapısının qarşısında bir çay olsa və o adam hər gün bu çayda beş dəfə yuyunsa, kirdən bir şey qalarmı?”

Səhabələr: “O adamda kirdən heç bir şey qalmaz” dedilər. Rəsulullah salləllahu aleyhi və səlləm; “Beş vaxt namaz da bunun kimidir. Allah beş vaxt namazla günahları silib yox edər” buyurdu”.

(Buxari, Məvaqit 6; Müslim, Məsəcid 283; Tirmizi, Bənzər 5; Nəse'i, Salat 7; İbni Macə, İqamət 193)

Mükəlləf kimə deyilir?

Yetkinlik yaşına çatan hər ağıllı müsəlmana mükəlləf deyilir.

Oğlanlarda yaş həddi 12-15, qızlarda 9-12-dir.

Mükəlləf olmaq dinin əmr etdiklərini etmək, qadağan etdiklərini də etməməkdir. Yəni yetkinlik yaşına (həddi-buluğa) çatan hər müsəlmanın diqqət edib yerinə gətirməsi gərəkən hökmlərdir.

Mükəlləflə əlaqəli hökmlər

1) Fərz: Mükəlləf olan hər müsəlmana Allah tərəfindən yerinə yetirilməsi qəti əmr olunan işlərə fərz deyilir. (Namaz qılmaq, oruc tutmaq kimi). Fərz olan işləri yerinə yetirməyən günah qazanar, inkar edən isə dindən çıxar.

2) Vacib: Fərz qədər qəti olmasa da dinimizdə edilməsi əmr olunan işlərə vacib deyilir. (Bayram namazı qılmaq kimi). Vacibi tərk etmək günahdır.

3) Sünnə: Fərz və vaciblərdən başqa Peyğəmbərimizin (s.ə.s) ibadət məqsədi ilə yerinə yetirdiyi davranışlara sünnə deyilir.

4) Müstəhəb: Peyğəmbərimizin ibadət məqsədi ilə bəzən etdiyi, bəzən də etmədiyi işlərdir. (1-ci və 4-cü günlər oruc tutmaq kimi). Müstəhəb bəzən sünnə ilə eyni mənalarda işlədilir.

5) Mübah: Edilməsi və edilməməsi sərbəst olan işlərdir. (Oturmaq, gəzmək kimi).

6) Haram: Dinimizə görə edilməsi qəti qadağan olan işlərə haram deyilir. (İçki içmək, donuz əti yemək, qumar oynamaq kimi). Haramı işləyən günah qazanar, inkar edən isə dindən çıxar.

7) Məkrüh: Edilməsi xoş qarşılanmayan, bəyənilməyən iş və davranışlara məkrüh deyilir. (Namazda sağa-sola baxmaq, siqaret çəkmək kimi).

8) Müfsid: Başlanmış hər hansı bir ibadəti pozan əmələ müfsid deyilir. (Oruclu ikən bilərək yeyib-içmək).

Namaza Hazırlıq

Təmizlik

Dinimiz təmizliyə çox əhəmiyyət verir. Çünki İslam dini təmizlik dinidir. Müsəlman hər şeydən əvvəl təmiz olmalıdır. Çünki Allah-Təala təmiz insanları sevir. Qurani-Kərimdə belə buyrulur: **“Allah çox tövbə edənləri və təmizlənənləri sevir”** (Bəqərə, 222). Peyğəmbərimiz də (s.ə.s): **“Təmizlik imanın yarısıdır”** -deyə buyurmuşdur (Müslim, Təharət 1; Tirmizi, Dəavət 86).

Müsəlmanın bədəninin, geyiminin, oturub-durduğu yerin, yeyib-içdiyi və ibadət etdiyi yerin təmiz olması əmr olunmuşdur. Bütün bunlarla yanaşı dinimiz İslam mənəvi təmizliyə də böyük əhəmiyyət

vermişdir. Mənəvi təmizlik çirkin və pis xüsusiyyətləri tərk edərək gözəl əxlaq ilə bəzənməkdir.

Dəstəmaz

Dəstəmaz müəyyən üzlərimizi üsuluna uyğun şəkildə yumaq və məsh etməkdən ibarət bir təmizlikdir. Eyni zamanda mənəvi bir təmizlik və ibadətlərə hazırlıq olması cəhəti də bir ibadətdir.

Əziz Peyğəmbərimiz salləllahu aleyhi və sələm dəstəmaz haqqında belə buyurur: *“Şübhəsiz ki, mənim ümmətim qiyamət günü dəstəmaz izləri səbəbi ilə üzləri nurlu, əlləri və ayaqları parlaq olaraq çağırılacaqlar. Üzünün nurunu artırmağa gücü çatan kəs bunu etsin”*. (Buxari, Vudu 3)

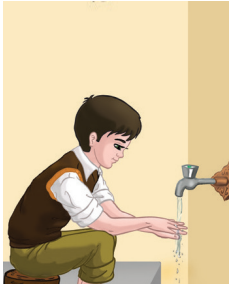
“Hər kim Allahın əmr etdiyi kimi dəstəmaz alarsa, bu, fərz namazlar arasındakı günahlara kəffarə olar”. (Müslim, Təharət 231)

Dəstəmazın fərzləri dördüdür:

- 1) Üzü yumaq,
- 2) Qolları dirşəklərlə bərabər yumaq,
- 3) Başın dördüdə bir hissəsini məsh etmək,
- 4) Ayaqları topuqlarla bərabər yumaq.

Qeyd: Bu fərzlərdən biri əskik olarsa dəstəmaz düzgün olmaz.

Dəstəmazın alınma qaydası

1 Niyyyət

Dəstəməza başlamadan əvvəl “Niyyyət etdim Allah rızası üçün dəstəmaz almağa” deyərək niyyət edilir. Sonra “Əuzu-billəhi minəş-şeytānir-racīm Bismilləhir-Rahmānir-Rahīm” oxunaraq dəstəməza başlanır.

2 Əlləri yumaq

Əllər biləklərlə birlikdə (barmaqların arası quru qalmayacaq şəkildə) yuyulur.

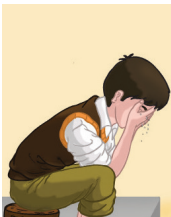
3 Ağıza su vermək

Sağ əl ilə ağıza üç dəfə su alınıb çalxalanaraq yuyulur.

4 Buruna su çəkmək

Sağ əl ilə buruna üç dəfə su çəkilir. Ardından da hər dəfəsinə sol əl ilə təmizlənilir.

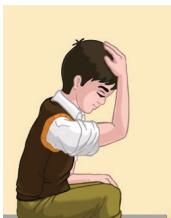
5 Üzü yumaq

Üz (saçların başladığı yerdən çənənin altı və yanaqlar daxil olmaqla) üç dəfə yuyulur.

6 Qolları yumaq

Əvvəl sağ, sonra isə sol qol (dirşəklərlə birlikdə) üç dəfə yuyulur.

7 Başı məsh etmək

Sağ əl isladılaraq başın dördüdə bir hissəsi məsh olunur.

8 Qulaqları məsh etmək

Hər iki əlin şəhadət barmağı ilə qulaqların içi, baş barmaqla da qulağın arxası məsh olunur.

9 Boyunu məsh etmək

Hər iki əlin digər üç barmağı ilə boyunun arxası məsh olunur.

10 Ayaqları yumaq

Əvvəl sağ, sonra isə sol ayaq (barmaq aralarında və topuq ətrafında quru yer qalmayacaq şəkildə) yuyulur.

Yaşıl dairə ilə işarələnən şəkillər dəstəməzin fərzləridir.

Mavi dairə ilə işarələnən şəkillər isə dəstəməzin sünnələridir.

Dəstəməzsiz bunları etmək olmaz

1. Namaz qılınmaz, tilavət səcdəsi edilməz,
2. Kəbə təvaf edilməz,
3. Qurana toxunmaq olmaz.

“Ey iman gətirənlər! Namaza durduğunuz zaman üzünüzü və dirsəklərlə birlikdə qollarınızı yuyun. (Yaş əlinizlə) başınızı məsh edin, ayaqlarınızı isə hər iki topuğa qədər yuyun...”

(Maidə, 6)

Dəstəməzi pozan şeylər

1. Qan çıxması (bədənin hər hansı bir yerindən çıxar və kənara yayılarsa),
2. Böyük və ya kiçik bayıra çıxmaq,
3. Arxadan yel çıxması,
4. Öndən və ya arxadan məni, idrar, qan, irin kimi bir nəcasətin çıxması,
5. Ağız dolusu qusmaq,
6. Diş və ya ağızda qanama (tüpürcəyin yarısından çoxunun qan olması),
7. Yuxulamaq, özündən gedib bayılmaq, sərxoş olmaq,
8. Namazda ikən yanındakının eşidəcəyi qədər gülmək (bu həm dəstəməzi, həm də namazı pozar),
9. Təyəmmüm edən birinin dəstəmaz alacaq qədər su tapması.

Sarğı üzərinə məsh

Hər hansı bir dəstəmaz üzvündə qırq və ya yara kimi səbəblərlə sarğı varsa, həmin yeri yumaq yaraya zərər verəcəksə, sarğı üzərinə bir dəfə məsh edilməsi kifayətdir.

“Şübhəsiz ki, mənim ümmətim qiyamət günündə, dəstəməzlərindən ötəri üzləri nurlu, əlləri və ayaqları parlaq olaraq çağırılacaqdır. Üzünün nurunu artırmağa güc çatan kimsə bunu etsin”.

(Buxari, Vudu 3; Müslim, Təhərrət 35)

Qüsl

Qüsl bütün bədəni (quru yer qalmayacaq şəkildə) yumaqdır. Hər bir müsəlmanın cənabət halından, eləcə də qadınların aybaşı halından, zahılıqdan təmizlənməsi üçün qüsl almaları fərzdır.

Qüslün fərzləri

1. Ağızı yumaq (*Məzməzə* -su alıb qarqara etmək),
2. Buruna su çəkmək (*İstinşaq* -su çəkib təmizləmək),
3. Bütün vücudu yumaq (*Təhlil* -iynə ucu qədər quru yer qalmayacaq şəkildə yumaq).

Qüslün sünnələri

1. Bədəndə olan pislilikləri, həmçinin boya kimi qüslə mane olan şeyləri təmizləmək,
2. Qüsl almağa bəsmələ ilə başlamaq,
3. Niyyət etmək,
4. Əvvəlcə dəstəmaz almaq,
5. Yuyunmağa başdan başlamaq, sonra sağ çiyinə, daha sonra sol çiyinə üç dəfə su tökmək. Hər dəfə suyu tökərkən bədəni ovmaq və quru yer saxlamamaq,
6. Ayaq altında su yığılırsa, çıxmadan əvvəl ayaqları yumaq.

Qüsl necə alınır?

Qüsl almaq istəyən bir adam əvvəlcə bədəninəki kirləri təmizləməlidir. Sonra Əuzu-Bəsmələ çə-

kərək “Niyyət etdim Allah rızası üçün qüsl etməyə” deyərək niyyət etməlidir.

Əlləri yuduqdan sonra sağ əli ilə ağzına üç dəfə su alıb və hər dəfəsində ağzı qarqara edir (orucludursa boğaza su getməməsinə diqqət etmək lazımdır).

Sonra sağ əli ilə burnuna (gənizə qədər) üç dəfə su çəkir. Hər dəfəsində sol əli ilə burnunu təmizləyir.

Bundan sonra dəstəmaz alır.

Sonra isə başına, sağ çiyninə, sol çiyninə üç dəfə su tökür və bədənini yuyur. Hər dəfə suyu tökərkən əlləri ilə vücudunda quru yer qalmaması üçün bədəninin hər tərəfini ovur.

Qüsl alanda bığ, saç və saqqalın diblərinə suyun dəyməsinə diqqət edilməlidir. Göbəkə və sırğa deliklərində də quru yer qalmamalıdır.

Tbilisi Cümə Məscidi

Təyəmmüm

Su tapılmadığı, yaxud xəstəlik kimi bəzi problemlər səbəbi ilə suyu işlətmək mümkün olmadığı zaman torpaq cinsindən təmiz bir şeylə alınan dəstəməzə təyəmmüm deyilir.

Həm dəstəməz, həm də qüsl üçün təyəmmüm etmək olar.

Təyəmmümün fərzi bir niyyət iki məshdən ibarətdir.

1. Əvvəlcə təyəmmümə niyyət edilir,

2. İki əlini torpaq cinsindən təmiz bir şeyə bir dəfə vurub öncə üz məsh edilir. Sonra ikinci dəfə iki əlini vurub dirsəklərə qədər sıra ilə sağ və sol qol məsh edilir.

Qeyd: Üzərində nəcis olmayan qum, çınqıl və s. kimi torpaq və torpaq cinsindən olan şeylərlə, mərmər, kirəmit, kərpic, nəmli və ya yanıq torpaqla, palçıqla suvanmış divarla da təyəmmüm edilə bilər.

Təyəmmümü pozan hallar dəstəməz və qüslü pozan hallarla eynidir. Təyəmmümə səbəb olan üzr halının aradan qalxması da təyəmmümü pozar. Yəni su baxımından yaxud bir xəstəlik səbəbi ilə alınan təyəmmüm su tapıldıqda və ya xəstəlik aradan qalxdıqda pozular.

Namaza Başlamadan Əvvəl Diqqət Olunacaq Bəzi Şərtlər

Təmizlik

Namaz qılan bir insanın bədəni, paltarı və namaz qılacağı yer təmiz olmalıdır.

Qatı pislik (nəcis) üç gramdan çox, maye pislik (nəcis) isə ovuc içindən geniş bir miqdarda olarsa namazın səhihliyinə əngəl sayılır. Bundan daha az olan miqdar namazın səhihliyinə əngəl deyil. Lakin kiçik də olsa natəmizlikdən (pislikdən) qorunmaq namazın ədəblərindəndir.

Övrət yerlərinin örtülməsi

Örtülməsi fərz olan və başqalarının baxması da caiz olmayan (haram olan) üzvlərə övrət yeri deyilir.

Kişilərin övrət sayılan yerləri; göbəkdən (diz qa-paqları da daxil) dizlərin altına qədər olan qismdir.

Qadınların isə; üzləri, əlləri və (topuqdan aşağı) ayaqlarından başqa bütün bədənləri övrət yeri sayılır.

Övrət yerlərindən birinin dördə biri qədər açıq olarsa, namazı pozar. Lakin dördə birindən az olarsa pozmaz.

Bununla birlikdə bir insan namaz qılarkən özündən asılı olmayaraq açılmış bir övrət yerini dərhal örtərsə namazı pozulmaz.

Vaxt

Gündə beş dəfə qılınan fərz namazlar, təravih namazı, cümə və bayram namazları üçün vaxtın girməsi şərtidir. Vaxtı girmədən qılınan namaz keçərli sayılmır. Həmçinin vaxtı çıxdıqdan sonra qılınacaq fərz namaz da ədə deyil, qəza edilmiş olur. Bir namazın üzrsüz olaraq qəzaya buraxılması haramdır.

Vaxt namazlarının yalnız fərzləri qəza edilməlidir. Qəzası qılınan namazların sadəcə fərz olmasıyla yanaşı istisna hal kimi sabah namazının sünnəsi də günortaya kimi qılın bilər. Cümə və bayram namazlarının qəzası olmur.

Niyyət

Namaza başlayarkən “filan namazı qılmağa niyyət etdim” deyər qəlbdən niyyət etmək fərzdır. Bununla bərabər niyyəti dil ilə təkrarlayıb “Niyyət etdim filan vaxtın fərzini və ya sünnəsini qılmağa” demək də sünnə yaxud müstəhəbdir.

Üzüqıbləyə durmaq

Namazda qıbləyə, yəni Kəbə tərəfə çevrilmək fərzdır. Qıblə istiqamətini bilməyən biri araşdırar və qənaət etdiyi tərəfə doğru namazını qılar.

Bir nəfər namazını qıldıqdan sonra qıblənin istiqamətini təyin etməkdə səhv etdiyini anlayarsa, o namazı təkrar qılmasına ehtiyac yoxdur. Lakin namaz başladıqdan sonra qıblə istiqamətinin başqa tərəfə olduğunu anlayarsa, namazın içərisində həmin istiqamətə çevrilər. Yenidən namaza başlamasına ehtiyac yoxdur.

Şəhid Yaqub Polad Məscidi

Bütün Gürcüstan Müsəlmanları İdarəsinin Marneuli Nümayəndəliyi

Namazın Qılınma Qaydası

İftitah (başlama) təkbiri

Namaza təkbirlə başlayaraq;
Allahdan başqa hər şeyi arxamıza
ataraq Onun hüzzurunda dururuq.

اللَّهُ أَكْبَرُ

Allahu Əkbər

“Allah ən böyükdür”

اللَّهُ أَكْبَرُ

Allahu Əkbər

“Allah ən böyükdür”

Qiyam-Qiraət (ayaqda durma - oxuma)

Allahın hüsurunda əllərimizi bağlayaraq Ona itaət etdiyimizi göstərir, dua və surələr oxumaqla Rəbbimizlə danışmış sayılırıq.

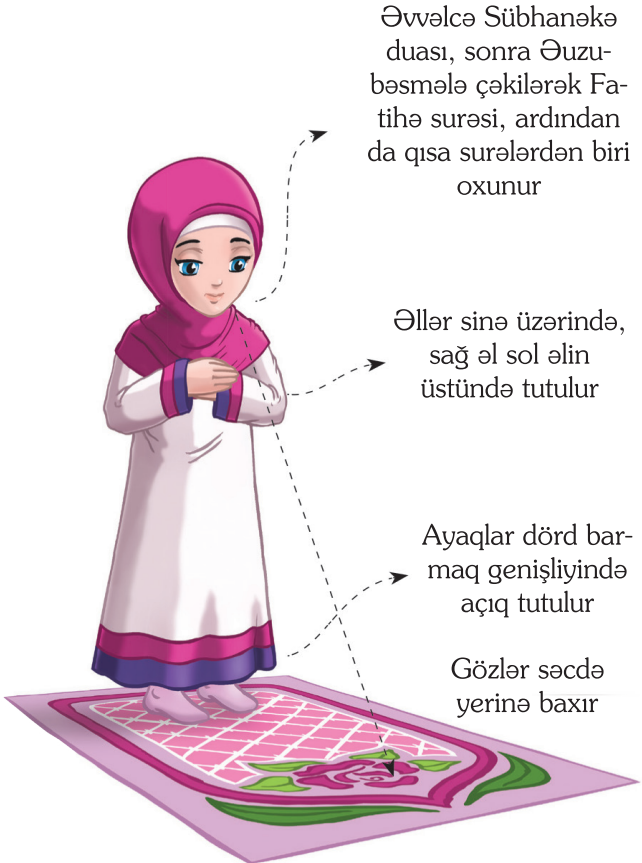
Əvvəlcə Sübhanəke duası, sonra Əuzu-bəsmələ çəkilərək Fatihə surəsi, ardından da qısa surələrdən biri oxunur

Sağ əl sol əlin üstündə sağ əlin baş barmağı və kiçik barmağı ilə sol əlin biləyi tutulur və əllər göbək altında bağlanır

Ayaqlar dörd barmaq genişliyində açıq tutulur

Gözlər səcdə yerinə baxır

Rüku

Rükuda; Allahın böyüklüyü qarşısında əyilərək acizliyimizi göstəririk

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ

Subhənə rabbiyəl-azim

“Əzəmətli olan Rəbbim
hər cür nöqsanlıqdan uzaqdır”

“Allahu Əkbər”

deyərək kürək
və bel düz olana
qədər əyilir

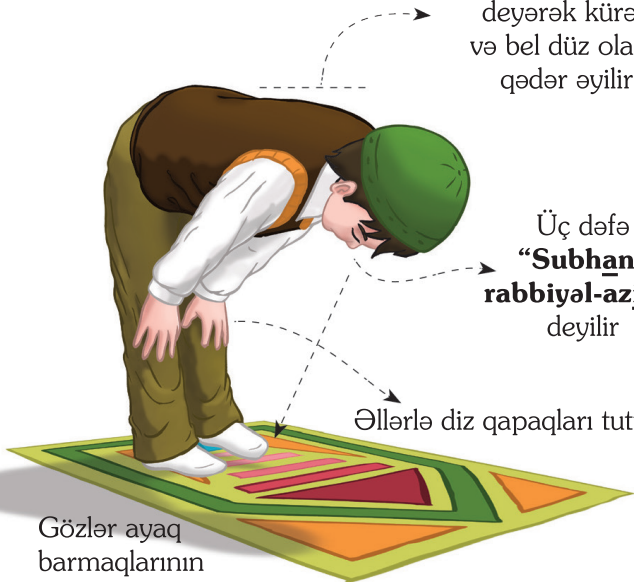
Üç dəfə

**“Subhənə
rabbiyəl-azim”**

deyilir

Əllərlə diz qapaqları tutulur

Gözlər ayaq
barmaqlarının
uclarına baxır

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ

Subhānə rabbiyəl-azim

“Əzəmətli olan Rəbbim
hər cür nöqsanlıqdan uzaqdır”

“Allahu Əkbər”
deyərək bir az əyilir

Üç dəfə
“**Subhānə
rabbiyəl-azim**”
deyilir

Əllər dizlərin
yuxarisına
qoyulur

Gözlər ayaq barmaqla-
rının uclarına baxır

Rükudan qalxış

سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ

Səmi^llāhu limən hamidəh

“Allah Ona həmd edənləri eşidir”

رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ

Rabbənə və ləkəl-həmd

“Rəbbimiz! Həmd ancaq Sənə məxsusdur.”

سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ

Səmiəllahu limən hamidəh
“Allah Ona həmd edənləri eşidir”

رَبَّنَا وَ لَكَ الْحَمْدُ

Rabbənə və ləkəl-həmd
“Rəbbimiz! Həmd ancaq Sənə məxsusdur.”

Səcdə

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى

Subhānə rabbiyəl-əalə

“A'lə (ən uca) olan Rəbbim hər cür nöqsanlıqdan uzaqdır”

Ayaq ucları yerdən
qaldırılmadan,
topuqlar birləşdirilir

“Allahu Əkbər” deyərək
dizlər, əllər, alın və burun
sıra ilə yerə qoyulur və üç
dəfə “**Subhānə
rabbiyəl-əalə**” deyilir

Səcdə arası

“Allahu Əkbər” deyib
səcdədən qalxaraq
“Rəbbiğfirli” deyəcək
qədər oturulur

İkinci səcdə

“Allahu Əkbər”
deyərək ikinci dəfə
səcdəyə gedilir

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى

Subhānə rabbiyəl-əalə

“A’lə (ən uca) olan Rəbbim hər cür nöqsanlıqdan uzaqdır”

“**Allahu Əkbər**” deyərək
dizlər, əllər, alın və burun
sıra ilə yerə qoyulur və üç
dəfə “**Subhānə
rabbiyəl-əalə**” deyilir

Ayaq ucları yerdən
qaldırılmadan,
topuqlar birləşdirilir

Qollar bədənə yapışıq,
dirseklər yerdə dəyəcək
şəkildə olur

Gözlər yumulmaz

Allahın ucalığı qarşısındakı heyranlıq və məhəbbətimizi səcdə edərək elan edirik.

“Səcdə bəndənin Allaha ən yaxın olduğu
haldır (vəziyyətdir)”.

(Müslim, Sələt 2015)

Oturuş

“Bir müsəlman fərz namazın vaxtı gəlmiş zaman gözəl şəkildə dəstəmaz alar, xüsu içində və rükusunu da tam edərək namazını qılarsa, böyük günah işləməmiş müddətə bu namaz əvvəlki günahlarına kəffarə olar. Bu hər vaxt belədir”.

(Müslim, Təharət 7)

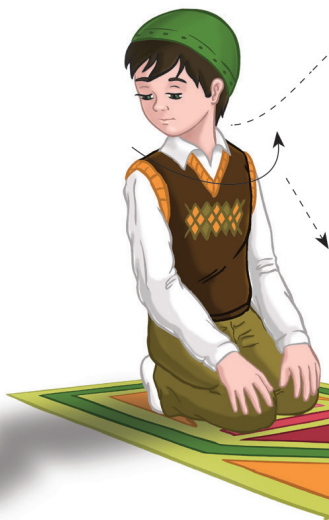
Doğrudüzgün şəkildə qılınan namaz mömini nəfsani meyllərin girdabına düşməkdən qoruyan, vəcd/həyəcan halını yaşadan çox fəzilətli bir ibadətdir. Ayeyi-kərimədə buyrulur: **“Quranda sənə vəhy olunanları oxu və (vaxtı-vaxtında) namaz qıl. Həqiqətən, namaz (insanı) çirkin və yaramaz işlərdən (ədəbsizlik, aqlın və dinin bəyənəməyəcəyi uyğunsuzluq və pis əməllərdən) çəkindirər...”** (Ənkəbut, 45) (Osman Nuri Topbaş, Namaz, Altınoluk jurnalı, dekabr 1999, səh.28)

Salam

الْسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ

Əssəlāmu aleykum və rahmətullāh

“Allahın salanı və rəhməti üzərinizə olsun”

→ Rabbənə duaları
oxunduqdan sonra
başı sağ çiyinə doğru
çevirərək

**“Əssəlāmu aleykum
və rahmətullāh”**
deyilir

Daha sonra eyni qayda-
da başı sol çiyinə doğru
çevirib salam verərək
namaz tamamlanır

*“Səhər namazını qılan kəs Allahın
himayəsindədir. Diqqət et, ey Adəmoğlu!
Allah öz himayəsində olan bir mövzuda
səni hesaba çəkməsin”.*

(Müslim, Məsəcəd 261-262;
Tirmizi, Salət 51, Fitən 6; İbni Macə, Fitən 6)

اَلسَّلَامُ عَلَیْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ

Əssələmu aleykum və rahmətullah
“Allahın salamı və rəhməti üzərinizə olsun”

Rabbənə duaları oxunduqdan sonra başı
sağ çiyninə doğru çevirərək
“**Əssələmu aleykum və rahmətullah**”
deyilir.

Daha sonra eyni
qaydada başı
sol çiyninə doğru
çevirib salam
verərək namaz
tamamlanır

NAMAZDAN SONRA OXUNAN TƏSBİHAT - ZİKRLƏR

Namaz qılınıb qurtardıqdan sonra edilən zikr və dualar bu ardıcılıqdadır:

1) Salam verdikdən sonra oxunur (*ancaq fərz namazlardan sonra oxunur*)

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ السَّلَامُ وَ مِنْكَ السَّلَامُ
تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَلَا تُكْرَمُ

Oxunuşu: Allahummə əntəs-sələmu və minkəs-sələm. Təbəraktə yə zəl-cələli vəl-ikram.

Mənası: Allahım! Sən nöqsanlardan uzaqsan, hər cür əmin-amanlıq Səndəndir. Ey əzəmət və kərəm sahibi Allahım! Sənin şanın ucadır.

2) Bütün namazlar qurtardıqdan sonra oxunur (*fərz və sünnələr tamamilə qurtardıqdan sonra*)

سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ
الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

Oxunuşu: Subhanəllahi vəlhamdu lillahi və la ilahə illəllahu vəllahu əkbər. Və la havlə və la quvvətə illa billahil `aliyyil `azim.

Mənası: Allah hər cür nöqsandan uzaqdır. Həmd Onadır. Allahdan başqa ilah yoxdur. Allah ən böyükdür. Həqiqi güc-qüvvət sahibi yalnız uca və böyük olan Allahdır!

3) Ardından Ayətül-Kürsi oxunur ondan sonra hər zikrdən 33 dəfə oxunur

سُبْحَانَ اللَّهِ	Subh <u>an</u> əll <u>ah</u>	Allah hər cür nöqsandan uzaqdır,
الْحَمْدُ لِلَّهِ	Əlhamdulill <u>ah</u>	Hər cür həmd Alla-ha məxsusdur
اللَّهُ أَكْبَرُ	All <u>ah</u> u əkbər	Allah ən böyükdür

4) Zikrlərdən sonra oxunacaq

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Oxunuşu: Lə ilahə illəllahu vəhdəhu lə şərikə ləh. Ləhul-mulku və ləhul-hamdu və huvə `alə kulli şey-in qadir.

Mənası: Allahdan başqa ilah yoxdur. O, təkdir, şəriki yoxdur. Mülk Ona aiddir. Hər cür həmd Onadır. O, hər şeyə qadirdir.

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَلِيِّ الْأَعْلَى الْوَهَّابِ

Oxunuşu: Subhanə rabbiyəl-`aliyyil əələl-vəhhəb.

Mənası: Ehsanı bol olan uca Rəbbim hər cür nöqsandan uzaqdır.

5) Dua

Zikrlər və təsbihat sırası ilə bu şəkildə qurtarıqdan sonra əl açaraq dua edilir. (Duaya Allaha həmd, Peyğəmbərimizə salavatla başlayaraq ehtiyacına görə istədiyi şəkildə dua edilir.)

Namaz Vaxtları

İmsak (Fəcr): Səhərə doğru şərq tərəfin üfüğündən yayılmağa başlayan bir aydınlıqdır. Həmçinin orucun başlanma vaxtını göstərən zamandır.

1. Səhər (sübh): Sübh namazının vaxtı imsak vaxtından günəşin doğmasına qədər olan zamandır.

2. Günorta (zöhr): Günəşin təpə nöqtədən qərbə meyl etməsi ilə başlayıb hər şeyin kölgəsinin iki misili olana qədər davam edir.

3. İkinci (əsr): Günorta namazının vaxtının çıxması ilə başlayır və günəş batana qədər davam edir.

4. Axşam (məğrib): Günəşin tamamilə batması ilə başlayır və qərb üfüğündəki qırmızılığın itməsi ilə bitir.

5. Yatsı (işa): Qərb üfüğündəki qırmızılıq itdiyi andan başlayıb dan yerinin ağarmasına qədər davam edir.

Beş Vaxt Namazın Rükət sayı

Vaxtlar	İlk sünnə	Fərz	Son sünnə	Vacib	Cəmi
Sübh namazı	2	2			4
Günorta namazı	4	4	2		10
İkindi namazı	4	4			8
Axşam namazı		3	2		5
Yatsı namazı	4	4	2	3*	13
Cəmi:					40

* Vitr namazı

II Kosalı İslam Mədrəsəsinin Məscidi

Kərahət vaxtı

Namaz qılmağın xoş görülmədiyi (bəyənilmədiyi) vaxta **kərahət (məkrüh) vaxt** deyilir. Bu vaxtlarda yalnız həmin vaxtın fərzi qılına bilər (əlbəttə, o vaxta qədər namazı gecikdirmək də məkrühdür). Başqa namazlar qılınmaz.

Birinci Kərahət vaxtı

Günəşin doğmasından yüksəlməsinə qədər olan müddətdir. 40-45 dəqiqəlik müddətdir.

İkinci Kərahət vaxtı

Günəş tam zirvə nöqtədə olduğu vaxtdır. 30-35 dəqiqəlik müddətdir.

Üçüncü Kərahət vaxtı

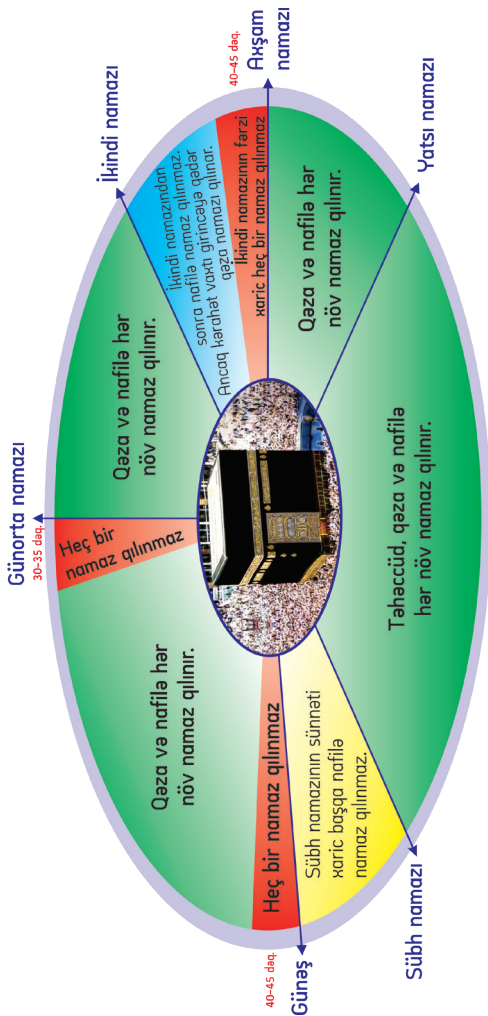
Günəşin saralmasından, yəni gözləri qamaşdırmaz hala gəlməsindən batdığı zamana qədər olan müddətdir.

Kərahət vaxtlarında:

- Qəza namazları,
- Fərz və vacib namazları,
- Cənazə namazı qılınmaz.
- Əvvəlcədən oxunmuş bir səcdə ayəsinə görə tilavət səcdəsi edilməz.

İkinci namazının fərzini istisna olaraq kərahət vaxtında qılmaq olar.

NAMAZ VƏ KƏRAHƏT VAXTLARI

Kerahət vaxtı

Namazların Qılınma Qaydası

Sübh Namazı

Sübh namazı 2-si sünnə, 2-si fərz olmaqla 4 rükətdir.

İki rükət sünnə

Niyyət etdim Allah rızası üçün sübh namazının sün-nəsini qılmağa.

1-ci rükət	2-ci rükət
İftitah təkbiri	-
Sübhanəkə Əuzu- bəsmələ	- Bəsmələ
Fatihə surəsi və bir surə	Fatihə surəsi və bir surə
Rüku	Rüku
Rükudan qalxış	Rükudan qalxış
İki səcdə	İki səcdə
-	Son oturuş (Əttəhiyyat, Salli, Bərik, Rabbənə duaları)
-	Salam

İki rükət fərz*

Niyyət etdim Allah rızası üçün sübh namazının fərzi-ni qılmağa.

1-ci rükət	2-ci rükət
İftitah təkbiri	-
Sübhanəkə Əuzu- bəsmələ	- Bəsmələ
Fatihə surəsi və bir surə	Fatihə surəsi və bir surə
Rüku	Rüku
Rükudan qalxış	Rükudan qalxış
İki səcdə	İki səcdə
-	Son oturuş (Əttəhiyyat, Salli, Bərik, Rabbənə duaları)
-	Salam

* Fərz namazlarda kişilər niyyətdən əvvəl iqamə oxuyurlar. (bax; s. 65)

Günorta Namazı

Günorta namazı on rükətdir. Dördü ilk sünnə, dördü fərz, ikisi də son sünnədir.

Dörd rükət ilk sünnə

Niyyət etdim Allah rızası üçün günorta namazının ilk sünnəsini qılmağa.

1-ci rükət	2-ci rükət	3-cü rükət	4-cü rükət
İftitah təkbiri	-	-	-
Sübhənəke Əuzu-bəsmələ	-	-	-
Fatihə surəsi və bir surə	Bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə	Bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə	Bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə
Rüku	Rüku	Rüku	Rüku
Rükudan qalxış	Rükudan qalxış	Rükudan qalxış	Rükudan qalxış
İki səcdə	İki səcdə	İki səcdə	İki səcdə
-	ilk oturuş (Əttəhiyyat)	-	Son oturuş (Əttəhiyyat, Salli, Bərik, Rəbbənə duaları)
-	-	-	Salam

Dörd rükət fərz

Niyyət etdim Allah rızası üçün günorta namazının fərzini qılmağa.

1-ci rükət	2-ci rükət	3-cü rükət	4-cü rükət
İftitah təkbiri	-	-	-
Sübhanə-kə Əuzu-bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə	Bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə	Bəsmələ Fatihə surəsi	Bəsmələ Fatihə surəsi
Rüku	Rüku	Rüku	Rüku
Rükudan qalxış	Rükudan qalxış	Rükudan qalxış	Rükudan qalxış
İki səcdə	İki səcdə	İki səcdə	İki səcdə
-	ilk oturuş (Əttəhiyyat)	-	Son oturuş (Əttəhiyyat, Salli, Bərik, Rabbənə duaları)
-	-	-	Salam

İki rükət son sünna

Niyyət etdim Allah rızası üçün günorta namazının son sünnesini qılmağa.

1-ci rükət	2-ci rükət
İftitah təkbiri	-
Sübhanə-kə Əuzu-bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə	Bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə
Rüku	Rüku
Rükudan qalxış	Rükudan qalxış
İki səcdə	İki səcdə
-	Son oturuş (Əttəhiyyat, Salli, Bərik, Rabbənə duaları)
-	Salam

İkindi Namazı

İkindi namazı səkkiz rükətdir. Dördü sünne, dördü fərzdır.

Dörd rükət sünne

Niyyət etdim Allah rızası üçün ikindi namazının sünnesini qılmağa.

1-ci rükət	2-ci rükət	3-cü rükət	4-cü rükət
İftitah təkbiri	-	-	-
Sübhənəkə Əuzu-bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə	- Bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə	Sübhənəkə Əuzu-bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə	- Bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə
Rüku	Rüku	Rüku	Rüku
Rükudan qalxış	Rükudan qalxış	Rükudan qalxış	Rükudan qalxış
İki səcdə	İki səcdə	İki səcdə	İki səcdə
-	ilk oturuş (Əttəhiyyat, Salli, Bərik)	-	Son oturuş (Əttəhiyyat, Salli, Bərik, Rabbənə duaları)
-	-	-	Salam

Dörd rükət fərz

Niyyət etdim Allah rızası üçün ikinci namazının fərzini qılmağa.

1-ci rükət	2-ci rükət	3-cü rükət	4-cü rükət
İftitah təkbiri	-	-	-
Sübhənəkə Əuzu-bəsmələ	-	-	-
Fatihə surəsi və bir surə	Bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə	Bəsmələ Fatihə surəsi	Bəsmələ Fatihə surəsi
Rüku	Rüku	Rüku	Rüku
Rükudan qalxış	Rükudan qalxış	Rükudan qalxış	Rükudan qalxış
İki səcdə	İki səcdə	İki səcdə	İki səcdə
-	ilk oturuş (Əttəhiyyat)	-	Son oturuş (Əttəhiyyat, Salli, Bərik, Rabbənə duaları)
-	-	-	Salam

*“Üzərinə günəş doğan ən xeyirli gün cümə günüdür.
Adəm o gün yaradıldı, o gün cənnətə qoyuldu və yenə
o gün cənnətdən çıxarıldı”.*

(Müslim, Cuma 17, 18; Tirmizi, Cuma 1, 2;
Nəse'i, Cuma 4, 45)

Axşam Namazı

Axşam namazı beş rükətdir.

Üçü fərz, ikisi sünnədir. Fərz birinci qılınır.

Üç rükət fərz

Niyyət etdim Allah rızası üçün axşam namazının fərzini qılmağa.

1-ci rükət	2-ci rükət	3-cü rükət
İftitah təkbiri	-	-
Sübhanə Əuzu-bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə	Bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə	Bəsmələ Fatihə surəsi
Rüku	Rüku	Rüku
Rükudan qalxış	Rükudan qalxış	Rükudan qalxış
İki səcdə	İki səcdə	İki səcdə
-	ilk oturuş (Əttəhiyyat)	Son oturuş (Əttəhiyyat, Salli, Bərik, Rabbənə duaları)
-	-	Salam

İki rükət sünnə

Niyyət etdim Allah rızası üçün axşam namazının sünnəsini qılmağa.

1-ci rükət	2-ci rükət
İftitah təkbiri	-
Sübhanə Əuzu-bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə	Bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə
Rüku	Rüku
Rükudan qalxış	Rükudan qalxış
İki səcdə	İki səcdə
-	Son oturuş (Əttəhiyyat, Salli, Bərik, Rabbənə duaları)
-	Salam

Yatsı Namazı

Yatsı namazı on üç rükətdir. Dördü sünne, dördü fərz, ikisi son sünne, üçü də vacib olan *Vitr*dir.

Dörd rükət ilk sünne

Niyyət etdim Allah rızası üçün yatsı namazının ilk sünnesini qılmağa.

1-ci rükət	2-ci rükət	3-cü rükət	4-cü rükət
İftitah təkbiri	-	-	-
Sübhənəkə Əuzu-bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə	- Bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə	Sübhənəkə Əuzu-bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə	- Bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə
Rüku	Rüku	Rüku	Rüku
Rükudan qalxış	Rükudan qalxış	Rükudan qalxış	Rükudan qalxış
İki səcdə	İki səcdə	İki səcdə	İki səcdə
-	ilk oturuş (Əttəhiyyat, Salli, Bərik)	-	Son oturuş (Əttəhiyyat, Salli, Bərik, Rabbənə duaları)
-	-	-	Salam

Dörd rükət fərz

Niyyət etdim Allah rızası üçün yatsı namazının fərzini qılmağa.

1-ci rükət	2-ci rükət	3-cü rükət	4-cü rükət
İftitah təkbiri	-	-	-
Sübhənəkə Əuzu-bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə	Bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə	Bəsmələ Fatihə surəsi	Bəsmələ Fatihə surəsi
Rüku	Rüku	Rüku	Rüku
Rükudan qalxış	Rükudan qalxış	Rükudan qalxış	Rükudan qalxış
İki səcdə	İki səcdə	İki səcdə	İki səcdə
-	ilk oturuş (Əttəhiyyat)	-	Son oturuş (Əttəhiyyat, Salli, Bərik, Rabbənə duaları)
-	-	-	Salam

“Bəzi kəslər cümə namazlarını tərk etməkdən ya əl çəkərlər və ya Allah Təala onların qəlblərini möhürləyər və qafillərdən olarlar”.

(Müslim, Cuma 40; Nəsəi, Cuma 2;
İbni Məcə, Məsəcid 17)

İki rükət son sünna

Niyyət etdim Allah rızası üçün yatsı namazının son sünnesini qılmağa.

1-ci rükət	2-ci rükət
İftitah təkbiri	-
Sübhanə-kə Əuzu-bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə	- Bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə
Rüku	Rüku
Rükudan qalxış	Rükudan qalxış
İki səcdə	İki səcdə
-	Son oturuş (Əttəhiyyat, Salli, Bərik, Rabbənə duaları)
-	Salam

Vitr namazı

Vitr namazı* üç rükətdir.

Niyyət etdim Allah rızası üçün vitr namazını qılmağa.

1-ci rükət	2-ci rükət	3-cü rükət
İftitah təkbiri	-	-
Sübhanə-kə Əuzu-bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə	- Bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə	- Bəsmələ Fatihə surəsi və bir surə
-	-	Təkbir
-	-	Qunud duaları
Rüku	Rüku	Rüku
Rükudan qalxış	Rükudan qalxış	Rükudan qalxış
İki səcdə	İki səcdə	İki səcdə
-	ilk oturuş (Əttəhiyyat)	Son oturuş (Əttəhiyyat, Salli, Bərik, Rabbənə duaları)
-	-	Salam

*Vitr namazının hökmü vacibdir.

NAMAZIN NÖVLƏRİ

1. Fərz Olan Namazlar

Fərz iki qismə ayrılır:

a) Fərzi-eyn

Hər mükəlləfin özünün yerinə yetirməsi lazım olan namazdır. Beş vaxt və cümə namazı.

b) Fərzi-kifayə

Bir neçə müsəlmanın yerinə yetirməsi ilə digərlərinin üstündən məsuliyyətin düşdüyü namaza deyilir. Lakin heç kəs qılmazsa, həmin bölgədəki hər bir müsəlman bundan məsul olar. Bunun misalı cənazə namazıdır.

2. Vacib Olan Namazlar

Dəlilləri fərz qədər qüvvətli olmasa da qılınması məcburi olan namazlardır. Vitr namazı, bayram namazı və s.

3. Nafilə Namazlar

Bunların qılınması böyük savab olmaqla birlikdə, qılınmaması əza-bə səbəb olmaz.

Peyğəmbərimizin (s.ə.s) günün müxtəlif vaxtlarında və bəzi vəsilələrlə qıldığı namazlardır.

Tərahih, təhəccüd, duha, əvvabin, təhiyyə-tul-məscid, hacət və s. kimi namazlar bu qrupa daxildir.

Fiqhi Mövzular

Namazın vacibləri

Dəlilləri fərz qədər açıq olmamaqla birlikdə, edilməsi zəruri və tərk olunması günah olan əmrlərə vacib deyilir.

Namazın fərzləri olduğu kimi bir sıra vacibləri də var. Bu vacibləri yerinə yetirməklə namazın fərzləri tamamlanaraq nöqsanları düzəldilmiş olur.

Namazın vacibləri bunlardır:

1. Namazı tədili-ərkana riayət edərək qılmaq,
2. Fatihə surəsini oxumaq,
3. Fatihədən sonra başqa bir surə (zəmmi surə) və ya qısa bir surə qədər ayə oxumaq,
4. Fatihə surəsini əvvəlcə oxumaq,
5. Səcdə edərkən burunu da yerə qoymaq,
6. İki oturuşlu namazlarda birinci oturuşda oturmaq,
7. Hər iki oturuşda Əttəhiyyat duasını oxumaq,
8. Namazın bir fərzi gecikdirildikdə yaxud bir vacibin unudulması və ya tərki zamanı səhv səcdəsi etmək,
9. Namaz içində oxunan səcdə ayələri varsa tilavət səcdəsi etmək,

10. Vitr namazında Qunut dualarını oxumaq və qunut təkbiri almaq,
11. Bayram namazlarında əlavə üç təkbir almaq,
12. Namazların fərzlərində ardıcılığa riayət etmək,
13. Fərz və vacibləri gecikdirməmək,
14. Namazın sonunda salam vermək,
15. Camaatla qılınan sübh, axşam və yatsı namazlarında Quran qiraətini ilk iki rükətdə açıq (səsli), günorta və ikinci namazlarında isə Quran qiraətini gizli (səssiz) oxumaq.

Namazı təkbəşinə qılan sübh, axşam və yatsı namazlarını istəsə açıq (səsli) qiraətlə, istəsə gizli (səssiz) qiraətlə oxuyub qıla bilər.

Namazın sünnələri

Namazın vacibləri ilə yanaşı sənnələri də vardır. Sünnələrə davam etmək Allahın Rəsuluna sevgi əlamətidir. Bununla bərabər bu sünnələri tərk etdikdə namaz pozulmaz və təkrar qılınmasına ehtiyac olmaz.

Namazdan əvvəl və namazın içindəki sünnələr bunlardır:

1. Beş vaxt namazla cümə namazı üçün azan oxumaq, iqamə gətirmək. Azan və iqaməni tərk

etmək məkrusdur. (Qadınlar üçün azan və iqamə sünnə sayılmır),

2. İftitah təkbirini alarkən əlləri yuxarı qaldırmaq,

3. Qiyamdan rükuya və səcdələrə gedərkən “Allahu Əkbər” demək, rükudan qalxarkən “Səmi-allahu limən hamidəh” demək,

4. İmamın təkbirləri, “səmi-alahu limən hamidəh” sözünü və salamı açıqdan, səsli deməsi, camaatın isə təkbirləri, “Allahummə Rabbənə və ləkəl-həmd” sözünü və salamı səssiz deməsi,

5. İlk təkbirdən sonra Sübhanəke duasını, Fatihədən əvvəl əuzu-bəsmələ oxumaq və digər rükətlərdə Fatihədən əvvəl bəsmələ çəkmək, Fatihənin sonunda gizli şəkildə “Amin” demək,

6. Kişilərin sağ əlləri ilə sol biləyini göbəyin altında bağlamaları (qadınların isə sağ əllərini sol əlləri üzərinə qoyaraq biləklərini tutmadan sinələri üzərinə qoymaları),

7. Ruku və səcdədə edilən zikrləri 3 dəfə demək,

8. Ruku vəziyyətində kişilərin baramaqları açıq şəkildə, əlləri ilə dizlərini tutmaları (qadınlar isə baramaqları bitişik halda dizlərini tutmadan əllərini dizlərinin üst tərəfinə qoyarlar),

9. Qiyamda ayaqların arasını dörd barmaq qədər aralı tutmaq,

10. Oturuş vəziyyətində kişilərin sol ayaqlarını yerə yatırıb üstündə oturmaları və sağ ayaqlarını barmaqları qibləyə baxacaq şəkildə dik qoymaları (qadınlar isə iki ayaqlarını da sağ tərəfə yatırırlar),

11. Rükuda kişilərin dizlərini və bellərini düz tutmaları (qadınların dizlərini bükük, bellərini isə yuxarıya doğru azca meyilli tutmaları),

12. Səcdəyə gedərkən əvvəlcə dizləri, sonra əlləri, daha sonra isə alını və burunu yerə qoymaq, səcdədən qalxarkən isə əvvəl alını, sonra əlləri və sonra da dizləri yerdən qaldırmaq,

13. Oturuşda əllərin barmaqlar qibləyə baxacaq şəkildə dizlərin üstünə qoyulması,

14. Oturuşlarda Əttəhiyyat duasında “lə iləhə” deyərkən sağ əlin şəhadət barmağını qaldırıb “illəlah” deyərkən endirmək (bunu edərkən baş barmaqla orta barmaq halqa edilib, digər iki barmaqlar bükülməlidir),

15. Fərz, vacib və müəkkəd sünnələrin son oturuşunda, qeyri-müəkkəd sünnələrin isə həmçinin birinci oturuşunda təhiyyat duasından sonra Salli-bərik dualarını oxumaq,

16. Bütün namazların son oturuşunda salam vermədən əvvəl Rəbbənə dualarını oxumaq,

17. Namaz sonunda salam verərkən əvvəlcə sağ, sonra sol tərəfə salam vermək,

18. Açıq yerdə namaz qılan birinin qiblə tərəfinə sütrə (adı verilən bir arşın (68 sm) böyüklüyündə maneə) qoyması.

(Namaz qılanın önündən keçmək məkrüh və ya haram olduğu üçün namaz qılan birinin qabağından keçməməyə diqqət olunmalıdır.)

Namazın ədəbləri

Hər işin ədəb və ərkanı olduğu kimi namazın da bir sıra ədəbləri var. Bunları tərk etmək günah sayılmaz. Ancaq bunlara riayət etmək daha fəzilətlidir, daha çox savab qazanmağa səbəbdir.

Şüurlu bir müsəlman namazda uca Rəbbimizin hüsurunda olduğunu düşünərək son dərəcə ədəbə riayət edər. Mümkün olduğu qədər qəlbini dünyadan və mənasız düşüncələrdən qorumağa çalışar.

Namazın ədəbləri bunlardır:

1. Namazda xarici və daxili baxımından hüsur və təvazökarlıq duyğusu içində olmaq,

2. Paltarın səliqə-sahmanına diqqət etmək (dəstəmaz alarkən qatlanmış köynək və şalvarın ətəyini açmaq),

3. Qiyamda səcdə yerinə, rükuda ayaq uclarına, səcdədə buruna, oturuşda qucağa, salamda sağ və sol çiyinlərə baxmaq,

4. Təkbaşına namaz qılanın rüku və səcdə zikrlərini üç dəfədən çox deməsi,

5. İqamə oxunarkən “hayyə aləl-fələh” deyildiyi zaman imam və camaatın namaza qalxması,

6. Namaz əsnasında imkan daxilində öskürək, əsnəmə və gəyirmə kimi hərəkətlərin qarşısını almaq, mümkün olmadığı təqdirdə ağızı yummaq və ya sağ əlin arxası ilə ağızı örtmək.

İbadət əsnasında ədəblərə riayət etmək həm ibadətə, həm də o ibadəti etdiyimiz Rəbbimizə qarşı hörmət və təzimimizi göstərir.

Namazın məkruhları

Namazın fərz, vacib sünnə və ədəbləri olduğu kimi, namazda edilməsi bəyənilməyən, bilərək edildiyi təqdirdə savabının əskiləcəyi xətalər, yəni məkruhlar vardır.

Namazda əsas məkruh əməllər bunlardır:

1. Üzrsüz olaraq bir yerə söykənmək,
2. Sağa və sola doğru əyilmək,
3. Üzrsüz və ard-arda bir və ya bir neçə addım gəzmək,

4. Bir şeyi iyləmək, tüpürmək və paltarı ilə özünü bir və ya bir neçə dəfə küləkləmək,

5. Namaza başalayanda və ya namazın içində köynəyin qollarını dirsəklərə doğru sıyımaq,

6. Namazda əlləri üzrsüz olaraq qiyam, rüku və səcdə vəziyyətində sünnə ilə bildirilən üzvlər üzərinə qoymamaq (məsələn qiyamda əlləri yanlara salmaq),

7. İkinci rükətdə birinci rükətə nisbətən daha uzun qiraət oxumaq (bu üç ayədən çox olmamalıdır),

8. Gəyirmək, əsnəmək,

9. Öz istəyi ilə öskürmək,

10. Verilən salamı əl və ya baş işarəsi ilə almaq,

11. Dişlərin arasında qalan yemək qırıntılarını udmaq,

12. Yemək süfrəsi hazır ikən namaza başlamaq,

13. Sağa-sola baxmaq, gözü yummaq və ya göyə doğru çevirmək,

14. Barmaqları bir-birinə keçirmək və ya şıqqıldatmaq,

15. Üzdəki tər və ya torpağı silmək,

16. İmamdan əvvəl rüku və ya səcdəyə getmək, yaxud ondan əvvəl rüku və səcdədən qalxmaq,

17. Rükü və ya səcdədə zikrləri tərk etmək, yaxud üç dəfədən az oxumaq,

18. Rüknlər arasındakı təkbirlərin vaxtını gecikdirərək söyləmək,

19. Namazı qəlbi məşğul edib hüzzuru pozacaq şeylərin olduğu yerdə qılmaq,

20. Yanan ocağa və məşələ qarşı namaz qılmaq,

21. Qəbiristanlıqda, yol ortasında, hamamda, heyvan peyinləri olan yerlərdə (tövlə) namaz qılmaq,

22. Ayaqyoluna getmə ehtiyacı olduğu halda namaza başlamaq,

23. Bədəndə, paltarda və namaz qılacaq yerdə namaza mane olmayacaq qədər az miqdarda nəcasətin olması,

24. Kirli paltar geyərək namaz qılmaq,

25. Rükuya gedərkən paltarı “az bir hərəkətlə” yuxarı çəkmək,

26. Üstündə insan və heyvan şəkli olan və ya üzərində yazı olan paltar ilə namaz qılmaq,

27. Namazı üzrsüz olaraq başıaçıq qılmaq,

28. Namaz qılarkən ön tərəfdə insan və heyvan (canlı) şəkilləri, büst və heykəli olması.

Namazı pozan hallar

Namaz insanın Allahın hüzurunda olduğu və onunla əlaqə qurduğu bir ibadətdir. Bu səbəblə namazı pozacaq hallardan çəkinmək şərtidir.

Namazı pozan hallar bunlardır:

1. Namaz qılarkən dəstəmazı pozan hallardan birinin baş verməsi,

2. Bədəni qiblədən başqa bir tərəfə çevirmək,

3. Oturaraq və ya söykənərək yuxulamaq, huşu itirmək,

4. Namazda gülmək və ya danışmaq. Özü eşidəcək qədər səsle gülsə namazı, yanındakılar eşidəcək qədər yüksək səsle gülsə həm namazı, həm də dəstəmazı pozular,

5. Mənanı pozacaq şəkildə surə və ya ayələri səhv oxumaq,

6. Dişlərin arasında qalan ən az noxud böyüklüyündə bir şeyi yemək,

7. Kənardan baxana namazda olmadığı qənaətini verəcək qədər çox iş və hərəkət etmək (əməli-kəsir),

8. Səcdə edərkən ayaqların havada olması. Əgər səcdədə ikən ayaq ucları yerdə olub, qalxarkən yerdən ayrılırsa, namaz pozulmaz. Ancaq bunun da olmamasına diqqət etmək lazımdır.

Cümə namazı

Cümə namazı da həddi-buluğ yaşında hər kəsə fərz olan bir namazdır. Vaxt namazlarından fərqli olaraq həftədə bir dəfə, yalnız cümə günü (məsciddə, günorta namazının vaxtında camaatla) qılınan bir namazdır. 4 rükət ilk sünnə, 2 rükət fərz, 4 rükət son olmaqla cəmi 10 rükətli bir namazdır.

Qılınma qaydası:

Günorta namazı saatında azan oxunduqdan sonra əvvəl 4 rükət ilk sünnə qılınır, sonra təkrar (cümə namazına xas olan) iç azan deyilən ikinci azan oxunur və ardından imam minbərə çıxaraq xütbə oxuyur. Daha sonra iqamə oxunur və imam mehraba keçərək 2 rükət cümə namazının fərzini qıldırır. Ardından da son 4 rükət sünnə qılınaraq cümə namazı tamamlanmış olur.

Cümə namazı günorta namazının da əvəzində qılınmış sayılır.

Bayram namazı

Dinimiz İslamda iki bayram namazı var; Ramazan və Qurban bayramı namazları. Bayram namazları vacib hökmündədir. 2 rükətdir. Digər namazlardan təkbir sayının çoxluğu ilə fərqlənir.

Qılınma qaydası:

Digər namazlardakı kimi azan və iqamə oxunmur. Qılınışı cümə namazına bənzəyir. Lakin cümə namazından fərqli olaraq əvvəlcə namaz qılınır, sonra xütbə oxunur. Bayram namazlarında birinci

rükətdə sübhanəke duasından sonra əlavə 3 dəfə təkbir gətirilir, sonra fatihə və zəm surə oxunur. İkinci rükətdə isə zəm surədən sonra rükuya getmədən əvvəl 4 dəfə təkbir gətirilərək sonra rükuya gedilir. Namaz qurtardıqdan sonra imam minbərə çıxaraq xütbə oxuyur. Xütbə oxunub imam minbərdən endikdən sonra bayram namazı tamamlanmış olur.

Cənazə namazı

Cənazə namazı vəfat edən bir müsəlman üçün edilən duadır. Digər namazlardan fərqi azan və iqamənin, rüku və səcdələrin olmamasıdır. Ayaq üstə, 4 təkbirlə qılınan bir namazdır.

Qılınma qaydası:

Cənazə namazına niyyət belə edilir; “Niyyyət etdim Allah üçün namaza, Peyğəmbərimiz üçün salavata, bu hazır olan cənazə üçün (əgər cənazə kişidirsə kişi cənazə üçün, qadındırsa qadın cənazə üçün) duaya uydum imama” şəklində.

Sonra birinci təkbir gətirilir. Ardından Subhanəke duası oxunur (**və cəllə sənəuk** əlavəsi ilə birlikdə)

Sonra ikinci təkbir gətirilir. Ardından salli-barik duaları oxunur.

Sonra üçüncü təkbir gətirilir. Ardından cənazə duası oxunur.

Sonra dördüncü təkbir gətirilir. Ardından salam verilərək namaz tamamlanmış olur.

Səfəri namazı

Adından belli olduğu kimi səfərdə (yəni daimi yaşadığı yerdən 90 km uzaq bir məsafədə) olan biri namazlarını qısaldaraq qılır. Qısalan bu namazlar yalnız 4 rükətli fərz (günorta, ikinci və yatsı) namazlara aiddir. Bu namazlar 4 rükət olaraq deyil, qısaldılaraq 2 rükət qılınmalıdır.

Mühüm Bir Xəbədarlıq

Quran ayələrinin və duaların latın hərfləri ilə yazılıb oxunması düzgün deyil. Ayə və duaların ərəbcədən başqa bir dildə yazılıb oxunması bu əsrdə ortaya çıxan bir tətbiqatdır. Bu baxımdan İslam alimlərinin “Quranı ərəb hərfləri ilə yazmaq fərzdır” hökmünə tabe olmağın əhəmiyyətli olduğunu düşünürük.

Ayə və surələri latın hərfləri ilə yazmanın mühüm zərərlerinden biri ayələrin səhv oxunmasına səbəb olmasıdır. Çünki ərəb hərflərinin çoxunda fərqliliklər var və bu fərqlər bir-birinə bənzəyən kəlmələrdəki mənalara dəyişdirib pozur.

Bundan uzaq durmağın iki çarəsi var:

1. Ən gözəli Quran oxumağı öyrənmək və əzbərləri Qurandan öyrənmək,
2. Surə və duaları, hərflərin doğru oxunuş qaydalarını (məxrəclərini) bilən birinin yardımı ilə dinləyərək əzbərləmək.

Bu kitabı hazırlayarkən bizim surə və duaların oxunuşunu latın hərfləri ilə göstərməyimizin yeganə məqsədi namazı öyrənmək istəyənlərin bir an əvvəl namaza başlamalarını təmin etməkdir.

Qeyd: Surə və duaların oxunuşlarında qalın və altı xətlə verilmiş hərflər uzadılaraq oxunmalıdır.

Azan

اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ
 اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ
 أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ - أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
 أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ - أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ
 حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ - حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ
 حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ - حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ
 (الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ) - (الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ)
 اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

Oxunuşu:

Allahu Əkbər Allahu Əkbər
 Allahu Əkbər Allahu Əkbər
 Əşhədu ən lə ilahə illəllah,
 Əşhədu ən lə ilahə illəllah
 Əşhədu ənnə Muhammədə-rasulullah,
 Əşhədu ənnə Muhammədə-rasulullah
 Həyyə `aləs-salah, Həyyə `aləs-salah
 Həyyə `aləl-fələah, Həyyə `aləl-fələah
 Əssalatu xayrum-minən-nəvm,
 Əssalatu xayrum-minən-nəvm,*
 *(bu sadəcə səhər azanında deyilir)
 Allahu Əkbər Allahu Əkbər
 Lə ilahə illəllah

İqamə

اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ
 اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ
 أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ - أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
 أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ - أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ
 حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ - حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ
 حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ - حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ
 قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ - قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ
 اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

Oxunuşu:

Allahu Əkbər Allahu Əkbər
 Allahu Əkbər Allahu Əkbər
 Əşhədu ən la ilahə illəllah,
 Əşhədu ən la ilahə illəllah
 Əşhədu ənnə Muhammədə-rasulullah,
 Əşhədu ənnə Muhammədə-rasulullah
 Həyyə `aləs-salah, Həyyə `aləs-salah
 Həyyə `aləl-fələah, Həyyə `aləl-fələah
 Qad qamətis-salah, qad qamətis-salah
 Allahu Əkbər Allahu Əkbər
 La ilahə illəllah

Azan duası

اَللّٰهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ
اَيُّ مُحَمَّدًا الْوَسِيْلَةَ وَالْفَضِيْلَةَ وَاَبْعَثْهُ مَقَامًا مَّحْمُوْدًا الَّذِي
وَعَدْتَهُ. اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيْعَادَ

Oxunuşu: Allahummə Rabbə həzihid-də`avə-
tit-təmməh. Vəs-salətil qaiməh. Əti Muhammədən-il-
vəsilətə vəl fədilətə. Vəb`ashu məqamən Məhmudə-
nilləzi və`adtəh. İnnəkə lə tuxliful-miad.

Ey bu kamil dəvətin və qılınacaq namazın Rəbbi olan Al-
lahım! Muhammədə (s.ə.s) Vəsiləni və fəziləti ver. Onu, vəd etdiyin
Məqamı-Mahmuda çatdır. Şübhəsiz ki, Sən vədindən dönməzsən”

“Müəzzinin azan oxuduğunu eşitdikdə söylə-
diklərini eynilə siz də təkrar edin. Sonra mənə
salavat deyin. Çünki kim mənə bir salavat
deyərsə, Allah bunun əvəzində ona on dəfə
salət edər. Daha sonra mənim üçün Allah-
dan “Vəsilə”ni istəyin. Vəsilə cənnətdə Allahın
bəndələrindən yalnız bir nəfərə nəsib olacaq bir
məqamdır. O bəndənin mən olacağını sanıram.
Kim mənim üçün Vəsiləni istəyərsə, ona
şəfaətim vacib olar.”

(Müslim, Salət, 11)

Namazda Oxunan Dualar

Subhanəkə duası

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ * وَتَبَارَكَ اسْمُكَ *
وَتَعَالَى جَدُّكَ * (وَجَلَّ ثَنَاءُكَ) * وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ

Oxunuşu: Subhanəkəl-lahummə və bi hamdik və təbarəkəsmuk və tə`alə cədduk (və cəllə sənauk) və lə ilahə ğayruk.

Qeyd: mötərizə içindəki "Və cəllə sənauk" cümləsi yalnız cənazə namazında oxunur.

Mənası: Allahım! Sənə həmd edərək Səni hər cür nöqsandan uzaq tuturam. Sənin adın mübarəkdir. Varlığın hər şeydən üstündür. Sən tərifə ən layiq olansan. Səndən başqa ilah yoxdur.

Əttəhiyyat Duası

اَلتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ * اَلْسَّلَامُ عَلَيْكَ
اَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ * اَلْسَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى
عِبَادِ اللّٰهِ الصَّالِحِينَ * اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ *
وَأَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

Oxunuşu: Əttəhiyyatu lillahi vəssaləvatu vəttay-yibat. Əssəlamu aleykə əyyuhən-Nəbiyyu və rah-mətullahi vəbərəkatuh. Əssəlamu `aleyne və `alə `ibə-dillahis-salihin. Əşhədu ənlə ilahə illəllah və Əşhədu ənnə Muhammədən `abduhu və rasuluh.

Mənası: Salamlar, dualar və bütün gözəlliklər Allaha məxsusdur. Ey Peyğəmbər! Allahın salanı, rəhmət və bərəkəti Sənin üzərinə olsun. Salam bizim və Allahın saleh qullarının üzərinə olsun. Mən şahidlik edirəm ki, Allahdan başqa (ibadətə layiq heç bir) ilah yoxdur. Və mən yenə şahidlik edirəm ki, Muhamməd (s.ə.s) Allahın qulu və rəsuludur.

Allahummə Salli Duası

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ * كَمَا صَلَّيْتَ
عَلَى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلَى آلِ اِبْرَاهِيْمَ * اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ

Oxunuşu: Allahummə salli `alə Muhammədin
və `alə əli Muhamməd. Kəmə salləytə `alə İbrəhime
və `alə əli İbrəhim. İnnəkə hamidun məcid.

Mənası: Allahım! Muahmmədə (s.ə.s) və Muhammədin
(s.ə.s) ailəsinə rəhmət eylə. İbrahimə (ə.s) və İbrahimin ailəsinə
rəhmət etdiyin kimi. Şübhəsiz tərifləyiq yalnız Sənsən, şan və
şərəf sahibi də Sənsən.

Allahummə Barik Duası

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ * كَمَا بَارَكْتَ
عَلَى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلَى آلِ اِبْرَاهِيْمَ * اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ

Oxunuşu: Allahummə bərik `alə Muhammədin
və `alə əli Muhamməd. Kəmə bəraktə `alə İbrəhime
və `alə əli İbrəhim. İnnəkə hamidun məcid.

Mənası: Allahım! Muahmmədə (s.ə.s) və Muhammədin (s.ə.s)
ailəsinə bərekət ver. İbrahimə (ə.s) və İbrahimin ailəsinə bərekət
verdiyin kimi. Şübhəsiz tərifləyiq yalnız Sənsən, şan və şərəf sahibi
də Sənsən.

Rəbbənə Duaları

رَبَّنَا اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

Oxunuşu: Rəbbənə ətinə fiddunyə hasənətən
və fil əxirati hasənətən və qinə azəbən-nər.

Mənası: Rəbbimiz! Bizə dünyada da, axirətdə də gözəl nemətlər
ver və bizi cəhənnəm əzabından qoru!

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ
بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

Oxunuşu: Rabbənəğfir*li* vəli-və*l*idəyyə və*li*
mu`min*inə* yəvmə yəqum*ul* his*əb*.

Birahmətikə yə*ə* ərhemərrə*ahim**in*.

Mənası: Rəbbimiz! Məni, valideynlərimi və bütün möminləri
hesab günündə (qiyamətdə) bağışla!

Ey mərhəmətli olanların ən mərhəmətlisi!

Qunut Duaları

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْتَغِيْثُكَ وَ نَسْتَعِيْزُكَ وَ نَسْتَهْدِيْكَ
وَ نُوْمِنُ بِكَ وَ نَتُوْبُ اِلَيْكَ وَ نَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ
وَ نُنْشِئُ عَلَيْكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ نَشْكُرُكَ وَ لَا نَكْفُرُكَ
وَ نَخْلَعُ وَ نَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ

Oxunuşu: Allə*h*ummə innə*ə* nəstə`i-nukə və
nəstəğfirukə və nəstəhd*i*k. Və nu`minu bikə və nətu-
bu iləy*k*. Və nətəvəkkəlu `aley*k*. Və nus*i* `aleykəl-
xayra kullə*h*u nəşkurukə və lə*ə* nəkfurukə və nəxlə`u
və nətruku mən yəfcuruk.

Mənası: Allahım! Biz Səndən kömək istəyir, günahlarımızı
bağışlamanı, bizi doğru yola yönəltməni diləyirik. Sənə iman edir,
tövbə edib Sənə dönürük və işlərimizdə Sənə arxalanıb, Sənə
güvenirik. Səni tərifləyirik. Bütün xeyirlərin Səndən olduğunu
söyləyirik. Sənə şükr edirik və nankorluq etmirik. Sənə qarşı nan-
korluq edənlərdən ayrılıb onlarla əlaqəmizi kəsirik.

اللَّهُمَّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَ لَكَ نُصَلِّي وَ نَسْجُدُ *
وَ إِلَيْكَ نَسْعَى وَ نَحْفِدُ * نَرْجُو رَحْمَتَكَ وَ نَخْشَى عَذَابَكَ *
إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَفَّارِ مُلْحِقٌ

Oxunuşu: Allahummə iyyakə nəabudu və ləkə
nusalli və nəscud. Və iləykə nəş`a və nəhfid. Nərcu
rahmətəkə və nəxşə`azəbək. İnnə `azəbəkə bil kuffəri
mul-hiqq.

Mənası: Allahım! Yalnız Sənə ibadət və qulluq edir və yalnız
Sənin üçün namaz qılırıq. Ancaq Sənə səcdə edirik. Yalnız Sənə
yönəlir, Sənə sevgi ilə ibadət edirik. Sənin rəhmətini diləyib, əz-
abından qorxuruq. Çünki Sənin əzabın kafirləri tutar.

İftitah duası

وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا
مُسْلِمًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ. إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي
وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. لَا شَرِيكَ لَهُ
وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ

Oxunuşu: Vəccəhtu vəchiyə lilləzi fətaras-
səməvəti vəl ərda hanifən muslimən və mə ənə minəl
müşrikin. İnnə saləti və nusuki və məhyəyə və məmə-
ti lilləhi rabbil `aləmin. Lə şərikə ləhu və bizəlikə
umirtu və ənə minəl-muslimin.

Mənası: Şübhəsiz ki, mən üzümü yerləri və göyləri yarat-
mış olan Uca Allaha (c.c) çevirdim. Mən müşrik qullardan deyiləm.
Şübhəsiz ki, mənim namazım, ibadətlərim, həyatım və ölümüm
heç bir ortağı olmayan bütün aləmlərin yaradıcısı olan Allah (c.c.)
üçündür. Sənin ortağın/şərikin yoxdur. Mən ancaq bununla əmr
olundum və mən müsəlman olanlardanam.

Təhiyyat Duası

التَّحِيَّاتُ الْمُبَارَكَاتُ الصَّلَوَاتُ الطَّيِّبَاتُ لِلَّهِ، السَّلَامُ
عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا
وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَ أَشْهَدُ أَنَّ سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا رَسُولَ اللَّهِ

Oxunuşu: Əttəhiyyatul-mubərakətus-saləvə-
tut-tayyibətu lilləhi, əssələmu `aleykə əyyuhən-nəbiy-
yu və rahmətulləhi və bərakətu. Əssələmu `aləynə
və `alə `ibədilləhis-salihin, əşhədu ən lə iləhə illəlləh
və əşhədu ənne səyyidənə Muhammədən rasulullah.

Mənası: Təhiyyalar (salamlar, təriflər), bərəkətlər, salavatlar və gözəl şeylər Allahındır. Ey Peyğəmbər! Allahın salamı, rəhməti və bərəkəti Sənin üzərinə olsun. Bizə və saleh qulların üzərinə də salam olsun. Mən şahidlik edirəm ki, Allahdan başqa ilah yoxdur və yenə şahidlik edirəm ki, Muəmməd (s.ə.s) Allahın rəsuludur.

Salli - Bərik Duaları

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ * كَمَا صَلَّيْتَ
عَلٰى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰى اٰلِ اِبْرَاهِيْمَ * وَبَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ * كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰى
اٰلِ اِبْرَاهِيْمَ فِي الْعَالَمِيْنَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ

Oxunuşu: Alləhummə salli `alə Muəmmədin və `alə əli Muəmməd. Kəmə salleytə `alə İbrəhimə və `alə əli İbrəhim. Və bərik `alə Muəmmədin və `alə əli Muəmməd. Kəmə bəraktə `alə İbrəhimə və `alə əli İbrəhimə fil-`ələmin. İnnəkə hamidun məcid.

Mənası: Allahım! İbrahimə (ə.s) və İbrahimin ailəsinə rəhmət etdiyin kimi Muəmmədə (s.ə.s) və ailəsinə rəhmət elə. İbrahimə (ə.s) və İbrahimin ailəsinə bərəkət verdiyin kimi Muəmmədə (s.ə.s) və ailəsinə bərəkət ver. Şübhəsiz, tərifləyiq yalnız Sənsən, şan və şərəf sahibi də Sənsən.

“Namaz Allaha vüsət (qovuşma) mərtəbəsidir və ümmətə kiçik bir merac olaraq ikram edilmişdir. Qurani-Kərimdə; “**Səcdə et və yaxınlaş!**” (Ələq, 19) buyurulduğu kimi Rəbbin hüzuruna çıxma bilmə neməti namazla qazanıla bilər”.

(Osman Nuri Topbaş, Namaz, Altınoluk jurnalı, dekabr 1999, səh.28)

Qunut Duaları

اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ * وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ *
 وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ * وَبَارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَ *
 وَقِنِي بِرَحْمَتِكَ شَرَّ مَا قَضَيْتَ * فَإِنَّكَ تَقْضِي وَلَا
 يُقْضَى عَلَيْكَ * إِنَّهُ لَا يَذِلُّ مَنْ وَالَيْتَ وَلَا يَعْزُ مَنْ
 عَادَيْتَ * تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ * فَلَكَ الْحَمْدُ
 عَلَى مَا قَضَيْتَ * وَلَكَ الشُّكْرُ عَلَى مَا أَعْطَيْتَ *
 أَسْتَغْفِرُكَ اللَّهُمَّ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ *

Oxunuşu: Allahumməhdini fimən hədeytə. Və
 `afini fimən `afeytə. Və təvəlləni fimən təvəlleytə.
 Və bərik li fimə əataytə. Və qini birahmətikə şərra
 ma qadaytə. Fə-innəkə təqdi və la yuqda `aleykə. İn-
 nəhu la yəzillu mən vəleytə və la yə`izzu mən `adeytə.
 Təbəraktə rabbəna və tə`aləytə. Fələkəl-hamdu `ala
 ma qadaytə. Vələkəş-şukru `ala ma əataytə. Əstəğ-
 firukəl-lahummə və ətubu ileykə.

Mənası: Allahım! Məni hidayət verdiklərindən et. Məni şəfa
 verdiklərindən et. Məni himayənə aldıqlarından et. Mənə verdiy-
 ini mübarək eylə. Təqdir etdiyin şeyin şərindən məni qoru. Sən
 haqla hökm edərsən, heç kəs Sənə hökm edə bilməz. Sənin dost
 olaraq qəbul etdiyin zəlil olmaz. Sənin düşmən olduğun əziz ol-
 maz. Hökm etdiklərinə görə Sənə həmd olsun. Bəxş etdiklərinə
 görə Sənə şükürlər olsun. Səndən məni bağışlamanı diləyir və Sənə
 təvbə edirəm

Namazda Oxunan Surələr

Fatihə Surəsi

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ
إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ
اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ
صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ
عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

Oxunuşu:

Əuz**u**billəhi minəş-şeyt**an**ir-rah**i**m.

1. Bismillə**h**ir-Rah**m**ənir-Rah**i**m. 2. Əlhamdu
lillə**h**i rabbil-`alə**m**in. 3. Ərrah**m**ənir-rah**i**m. 4. Mə**l**i-
ki yəvmidd**i**n. 5. İyyəkə nəabudu və iyyəkə nəstə`**i**n.
6. İhdinəs-sır**at**al-müstəq**i**m. 7. Sır**at**al-ləz**i**nə ən`amtə
aleyhim gəyri**l**-məğ**d**u**bi** `aleyhim vələd-də**l**l**i**n.

Mənası: 1. Rəhman və Rəhim olan Allahın adı ilə!
2. Həmd olsun aləmlərin (insan, cin və mələklər aləminin)
Rəbbi olan Allaha. 3. Rəhman və Rəhim olana. 4. Din
(axirət) gününün sahibinə! 5. Yalnız Sənə ibadət edir və
yalnız Səndən kömək istəyirik. 6. Bizi doğru yola yönəlt!
7. Nəmət bəxş etdiyin kəslərin yoluna (yönəlt), qəzəbə düşər
olmuşların və azmışların yoluna yox!

Fil surəsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ﴿١﴾ أَلَمْ يَجْعَلْ
 كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ﴿٢﴾ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ﴿٣﴾ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ
 مِنْ سِجِّيلٍ ﴿٤﴾ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ ﴿٥﴾

Oxunuşu: Bismilləhir-Rahmənil-Rahim

1. Ələm tərə kəyfə fə'alə rabbukə biəshəabil-fil.
2. Ələm yəc'al kəydəhum fi tadril. 3. Və ərsələ aleyhim tayran əbabil. 4. Tərmihim bihicəratin min siccil.
5. Fəcə'aləhum kə'asfin mə'kul.

Mənası: 1. Rəbbinin fil sahiblərinə nə etdiyini görmədinmi?! (Bu ayədə Kəbəni yıxmaq məqsədilə Məkkəyə hücum edən Əbrəhə və onun fillərdən ibarət olan ordusunun məhv edilməsindən bəhs edilir.) 2. Allah onların hiyləsini boşa çıxartmadımı?! 3. Onların üstünə qatar-qatar quşlar göndərdi. 4. Quşlar onlara bişmiş gildən ibarət sərt daşlar atırdı. 5. Beləcə, Allah onları yeyilmiş əkin yarpağı kimi etdi.

Qureyş Surəsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 لِإِيلَافِ قُرَيْشٍ ﴿١﴾ إِيْلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ ﴿٢﴾ فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ
 هَذَا الْبَيْتِ ﴿٣﴾ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ﴿٤﴾

Oxunuşu: Bismilləhir-Rahmənil-Rahim

1. Li-iləfi qurayş. 2. İləfihim rihlətəş-şitəi vəs-sayf.
3. Fəl-yəabudu rabbə həzəl-bəyt. 4. Əlləzi et'aməhum min cu'in və əmənəhum min xayf.

Mənası: 1. Qüreyşə asanlaşdırıldığı üçün, (Qüreyş qəbiləsi Kəbənin idarəçiliyinə və təmizliyinə nəzarət etdikləri üçün bütün ərəb qəbilələri tərəfindən böyük hörmət görürdülər. Buna görə də onlar rahat, təhlükəsiz və sərbəst bir şəkildə Taifə, Yəməna və Şama ticarət səfərləri edə bilirdilər. Burada Allah-Təala, onlara verdiyi bu neməti xatırlatmaqdadır.). **2. Onların qış və yay səyahətləri asanlaşdırıldığı üçün. 3. Onlar bu evin Rəbbinə ibadət etsinlər! 4. O Rəbb ki, onlara aclıqdan sonra yemək, qorxudan sonra əmin-amanlıq verdi.**

Maun Surəsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالدِّينِ ﴿١﴾ فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ ﴿٢﴾ وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمِسْكِينِ ﴿٣﴾ فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ﴿٤﴾ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ﴿٥﴾ الَّذِينَ هُمْ يُرَاؤُونَ ﴿٦﴾ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ﴿٧﴾

Oxunuşu: Bismilləh-rəhmənir-Rəhīm

1. Əra əytəlləzi yukəzzibu-biddin. 2. Fəzəlikəl-ləzi yədu`ul-yətim. 3. Və lə yəhuddu `alə ta`amil-miskin. 4. Fəvəylul-lil musallin. 5. Əlləzinə hum `an salətim səhun. 6. Əlləzinə-hum yuraun. 7. Və yəmnə`unəl mə`un.

Mənası: 1. Haqq-hesab gününü yalan hesab edəni gör-dünmü?! 2. O elə kimsədir ki, yetimi qovar. 3. Və heç kimi yoxsulu yedirtməyə təşviq etməz. 4. Vay o namaz qılanların halına ki, 5. Onlar namazlarına səhlənkar yanaşırlar. 6. Onlar riyakarlıq edirlər. 7. Az bir şey verməkdən belə boyun qaçırlar.

Kövsər surəsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ﴿١﴾ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ﴿٢﴾ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ﴿٣﴾

Oxunuşu: Bismilləhir-Rahmənil-Rahim

1. İnnə ətatynəkəl-kəvsər. 2. Fəsalli lirabbikə vənhar. 3. İnnə şəniəkə huvəl əbtər.

Mənası: 1. (Ey Peyğəmbər!) Biz sənə Kövsəri verdik. ("Kövsər" kəlməsinə "cənnətdəki kövsər hovuzu, bol nemətlər, Quran, elm və şərəf" kimi mənalar verilmişdir.) 2. Ona görə də Rəbbin üçün namaz qıl və qurban kəs! 3. Şübhəsiz ki, sənə düşmənçilik edənin özü sonsuzdur.

Kafirun surəsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ﴿١﴾ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٢﴾
 وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٣﴾ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ ﴿٤﴾
 وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٥﴾ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ﴿٦﴾

Oxunuşu: Bismilləhir-Rahmənil-Rahim

1. Qul ya əyyuhəl kəfirun. 2. Lə əabudu mə təabudun. 3. Və lə əntum `əbidunə mə əabud. 4. Və lə ənə `əbidum-mə `abədtum. 5. Və lə əntum `əbidunə mə əabud. 6. Lə kum dinukum vəliyədin.

Mənası: 1. De: "Ey kafirlər! 2. Mən sizin ibadət etdiklərinizə ibadət etmərəm! 3. Siz də mənim ibadət etdiyimə ibadət edən deyilsiniz. 4. Mən də sizin ibadət etdiklərinizə ibadət edən deyiləm! 5. Siz də mənim ibadət etdiyimə ibadət edən deyilsiniz. 6. Sizin dininiz sizə, mənim dinim də mənə!

Nəsr surəsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ
أَفْوَاجًا ۚ ﴿٢﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

Oxunuşu: Bismilləhir-Rahmənil-Rahim

1. İzə cə-ə nəsrullahi vəl fəth. 2. Vəra-əytənnəsə
yədxulunə fi dinilləhi əfvəcə. 3. Fə səbbih bihamdi
rabbikə vəstəğfirh. İnnəhu kənə təvvabə.

Mənası: 1. Allahın köməyi (zəfəri) gəldiyi zaman, 2. Və
insanların dəstə-dəstə Allahın dininə girdiklərini gördüyün
zaman, 3. Rəbbinə həmd edərək Onu təsbəh et və Ondən
məğfirət dilə! Şübhəsiz ki, O, tövbələri qəbul edəndir.

Təbbət surəsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ﴿١﴾ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ﴿٢﴾
سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ﴿٣﴾ وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ﴿٤﴾
فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ﴿٥﴾

Oxunuşu: Bismilləhir-Rahmənil-Rahim

1. Təbbət yədə əbi ləhəbiv-və təbb. 2. Mə əğnə
'anhu məluhu və mə kəsəb. 3. Səyəslə nəran zətə
ləhəb. 4. Vəmra-ətuh. Hammə lətəlhatəb. 5. Fi cidi-
hə hablum-mim-məsəd.

Mənası: 1. Əbu Ləhəbin əlləri qurusun, qurudu da! 2.
Nə mal-mülkü, nə də övladları ona bir fayda verdi. 3. O,
alovlu bir oda girəcəkdir. 4. Arvadı da odun daşıyan olaraq
(oda girəcəkdir). 5. Arvadının boynunda xurma lifindən ip
olacaqdır.

İxlas Surəsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝
 لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝

Oxunuşu: Bismilləhir-Rahmənir-Rahim

1. Qul huvəlləhu əhad. 2. Alləahus-saməd. 3. Ləm yəlid və ləm yuləd. 4. Və ləm yəkul-ləhu kufuvən əhəd.

Mənası: 1. De: “O Allah təkdir! 2. Allah heç bir şeyə möhtac deyildir. 3. O nə doğmuş, nə də doğulmuşdur. 4. Onun heç bir bənzəri və tayı-bərabəri yoxdur”.

Fələq surəsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝ وَمِنْ شَرِّ
 غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ۝ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ
 إِذَا حَسَدَ ۝

Oxunuşu: Bismilləhir-Rahmənir-Rahim

1. Qul əuzu birabbil fələq. 2. Min şərrı ma xələq. 3. Və min şərrı ğasiqin iza vəqab. 4. Və min şərrin-nəffasati fil `uqad. 5. Və min şərrı hasidin iza həsəd.

Mənası: 1. De: “Sığınırım sübhün Rəbbinə, 2. Yaratdıqlarının şəridən, 3. Qaranlıq çökən gecənin şəridən, 4. Düyünlərə üfürən (cadugər) qadınların şəridən, 5. Və paxıllıq edən paxılın şəridən!”

Nas surəsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾ إِلَهِ النَّاسِ ﴿٣﴾

مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٤﴾ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ﴿٥﴾

مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾

Oxunuşu: Bismilləhir-Rahmə'nir-Rahim

1. Qul ə`uzu birabbin-nəs. 2. Məlikin-nəs.
3. İləhin-nəs. 4. Min şərril vəsvəsil xannəs. 5. Əlləzi
yuvəsvisu fi sudur-in-nəs. 6. Minəl cinnəti vənnəs.

Mənası: 1. De: “Sığınırım insanların Rəbbinə,
2. İnsanların hökmdarına, 3. İnsanların ilahına, 4. Vəsvəyə
verib (Allahın adı çəkildiyi zaman) gizlənənən şeytanın şəridən!
5. O, insanların qəlblərinə vəsvəyə salar. 6. O, cinlərdən də
olur, insanlardan da”.

“Qiyamət günü bəndənin hesaba
çəkiləcəyi ilk əməli onun namazıdır.
Əgər namazı düz olsa, işi yaxşı gedər və
qazançı çıxar. Namazı düz olmazsa,
iş püs gedər və zərərli çıxar...”.

(Tirmizi, Məvaqit 188; Əbu Davud, Salet 149;
Nəsəi, Salet 9; İbni Macə, İqamət 202)

Ayətəl-kürsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ
 لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ
 إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ
 مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ
 وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

Oxunuşu: Bismilləhir-Rahmənil-Rahim

Alləhu lə iləhə illə hu vəl hayyul-qayyum. Lə tə'x-
 uzuhu sinətun vələ nəvm. Ləhu mə fissəməvəti və
 mə fil-ərd. Mən zəlləzi yəşfə'u indəhu illə bi-iznih.
 Yələmu mə bəynə əydihi və mə xalfəhum. Və lə
 yuhitunə bişey-in min `ilmihi illə bimə şəə. Və si'a kur-
 siyyuhus-səməvəti vəl ərd. Vələ yəuduhu hifzuhumə
 və hu vəl `aliyyul-`azim.

Mənası: Allahdan başqa ilah yoxdur! O diridir, bütün məxluqatı idarə edir. O nə mürgüləyər, nə də yuxulayar. Göylərdə və yerdə nə varsa hamısı Onundur. İzni olmadan Onun yanında kim şəfaət edə bilər?! Önlərindəkini (edəcəkləri əməlləri) də, arxalarındakını (etdikləri əməlləri) də O bilir. (Yaradılanlar) Allahın elmindən, Onun dilədiyi qədərindən başqa heç nəyi qavraya bilməzlər. Onun kürsüsü göyləri və yeri əhatə etmişdir. Onları mühafizə etmək isə Ona çətin deyildir. Ən uca və ən böyük olan da Odur! (İçində "kürsü" kəlməsi keçdiyi üçün bu ayəyə "Ayəti-kürsi" deyilmişdir. Burada sözügedən kürsü bildiyimiz kürsü və ya taxt mənasında deyil, Allahın şərinə layiq olan və mahiyyətini bilmədiyimiz bir şeydir.)

(Bəqərə, 255)

Hər müsəlmanın bilməsi lazım olan 32 fərz

İMANIN ŞƏRTLƏRİ

1. Allahın varlığına və birliyinə inanmaq,
2. Mələklərinə inanmaq,
3. Kitablarına inanmaq,
4. Peyğəmbərlərinə inanmaq,
5. Axirət gününə, öldükdən sonra diriləcəyimizə inanmaq,
6. Qəza-qədarın, xeyir və şərin Allahdan olduğuna inanmaq.

İSLAMIN ŞƏRTLƏRİ

1. Kəlmeyi-şəhadət gətirmək;
2. Namaz qılmaq (gündə 5 vaxt; səhər, günorta, ikindi, axşam və yatsı),
3. Oruc tutmaq (Ramazan ayında 1 ay),
4. Zəkat vermək (varlı olan şəxslərin ildə bir dəfə qazancının qırxdəbirini kasıblara verməsi),
5. Həccə getmək (sağlam və imkanlı olan müsəlmanların ömründə bir dəfə Kəbəni və ətrafında olan bəzi müqəddəs yerləri ziyarət etməsi).

DƏSTƏMAZIN FƏRZLƏRİ

1. Üzü yumaq,
2. Qolları dirsəklərlə birlikdə yumaq,
3. Başın dördüdə birini (əli isladaraq) məsh etmək;
4. Ayaqları topuqlarla birlikdə yumaq.

*(Şafeilərə görə niyyət və tərtibə riayət etmək də fərzdır)

QÜSLÜN FƏRZLƏRİ

1. Ağızı yumaq (məzməzə),
2. Buruna su çəkmək və burunu yumaq (istinşaq),
3. Təpədən dirnağa qədər bütün bədəni, (iynə ucu qədər quru yer qalmayacaq şəkildə) yumaq.

*(Şafeilərə görə niyyət etmək də fərzdır)

TƏYƏMMÜMÜN FƏRZLƏRİ

1. Təyəmmümə niyyət etmək,
2. Əlləri torpağa və ya torpaq cinsindən (daş, kərpic, çınqıl kimi) bir şeyə vurub əvvəl üzünü, sonra bir daha vurub qolları məsh etmək.

NAMAZIN FƏRZLƏRİ

Namazın fərzləri 12-dir. Bunlardan 6-sı namaza başlamadan yerinə yetirilən fərzlərdir. Bunlara **Namazın Şərtləri** deyilir. Namazın fərzlərindən 6-sı da namazın içində yerinə yetirilən fərzlərdir. Bunlara **Namazın Rüknləri** deyilir. Namazın fərzlərindən biri və ya bir neçəsi olmazsa, o namaz batil olar. Sırası ilə namazın fərzləri belədir:

NAMAZIN ŞƏRTLƏRİ

- 1. Hədəsdən Təharət:** Dəstəmaz, qüsl və təyəmmüm almaq kimi.
- 2. Nəcasətdən Təharət:** Bədənimizi, paltarımızı və namaz qılacağımız yerləri kirlərdən (namaza mane olacaq pisliklərdən) təmizləmək.
- 3. Sətri-övrət:** Ayıb yerlərini örtmək. Kişilərdə ayıb yerləri göbək ilə diz qapağı arasındır. Qadınların övrəti isə əl, üz və ayaqların topuqdan aşağısı xaric bütün bədənleridir.

4. Qiblə: Məkkə şəhərində yerləşən Kəbəyə tərəf dönərək namaz qılmaqdır.

5. Vaxt: Hər namazı özünə aid olan vaxtında qılmaqdır.

6. Niyyət: Hansı namazı qılacağını bilmək, niyyət etmək.

NAMAZIN RÜKNLƏRİ

1. İftitah Təkbiri (Başlama Təkbiri): Namaza "Allahu Əkbər" təkbiri ilə başlamaq.

2. Qiyam: Namazda ayaq qəddə durmaq.

3. Qiraət: Namazda Qurani-Kərimdən bir miqdar oxumaq.

4. Ruku: Namazda əllər dizlərə çatacaq şəkildə əyilmək və vücutu yerə paralel tutmaq.

5. Səcdə: Namazda burunu, alını, əlləri, dizləri və ayaqları yerə qoymaq.

6. Qədəyi-axirə (Son Oturma, Təşəhhüd): Namazın axırında, son oturuşda təşəhhüd miqdarı (əttəhiyyatu oxunacaq qədər) oturmaq.

Mündəricat

ÖN SÖZ.....	5
İBADƏT	7
İbadət nədir?.....	7
Nə üçün ibadət edirik?	7
Namaz nədir?	8
Namazın faydaları	8
Mükəlləf kimə deyilir?	9
Mükəlləflə əlaqəli hökmlər	9
NAMAZA HAZIRLIQ	10
Təmizlik	10
Dəstəmaz	11
Dəstəmazın alınma qaydası	12
Dəstəmazsız bunları etmək olmaz.....	14
Dəstəmazı pozan şeylər	14
Sərgi üzərinə məsh.....	15
Qüsl.....	16
Qüslün fərzləri	16
Qüslün sünnələri	16
Qüsl necə alınır?	16
Təyəmmüm	18

NAMAZA BAŞLAMADAN ƏVVƏL DİQQƏT OLUNACAQ BƏZİ ŞƏRTLƏR..... 19

Təmizlik	19
Övrət yerlərinin örtülməsi	19
Vaxt	20
Niyyət	20
Üzüqibləyə durmaq.....	20

NAMAZIN QILINMA QAYDASI..... 22

İftitah (başlama) təkbiri.....	22
Qiyam-Qiraət (ayaqda durma - oxuma).....	24
Rüku.....	26
Rükudan qalxış	28
Səcdə	30
Oturuş	32
Salam	34

NAMAZDAN SONRA OXUNAN

TƏSBİHAT - ZİKRLƏR 36

NAMAZ VAXTLARI 38

Beş Vaxt Namazın Rükət sayı.....	39
Kərahət vaxtı	40

NAMAZLARIN QILINMA QAYDASI 42

Sübh Namazı	42
Günorta Namazı	43
İkinci Namazı	45
Axşam Namazı	47
Yatsı Namazı	48
Vitr namazı	50

NAMAZIN NÖVLƏRİ 51

FİQHİ MÖVZULAR 52

Namazın vacibləri.....	52
Namazın sünnələri.....	53
Namazın ədəbləri	56
Namazın məkruhları	57
Namazı pozan hallar.....	60
Cümə namazı	61
Bayram namazı.....	61
Cənazə namazı	62
Səfəri namazı.....	63
Mühüm Bir Xəbərdarlıq	63
Azan.....	64
İqamə	65
Azan duası	66

NAMAZDA OXUNAN DUALAR 67

Sübhanəkə duası.....	67
Əttəhiyyat Duası	67
Allahümmə Salli Duası.....	68
Allahümmə Bərik Duası	68
Rabbənə Duaları	68
Qunud Duaları	69
İftitah duası.....	71
Təhiyyat Duası.....	71
Salli - Bərik Duaları	72
Qunut Duaları.....	73

NAMAZDA OXUNAN SURƏLƏR	74
Fatihə Surəsi	74
Fil surəsi.....	75
Qureyş Surəsi	75
Maun Surəsi	76
Kövsər surəsi	77
Kafirun surəsi	77
Nəsr surəsi	78
Təbbət surəsi	78
İxlas Surəsi	79
Fələq surəsi	79
Nas surəsi	80
Ayətəl-kürsi	81
32 fərz	82

This image shows a full page of a handwriting practice worksheet. It consists of multiple sets of three horizontal dotted lines spaced evenly down the page, providing a guide for letter height and placement. The background is plain white, and there are no other markings or text present.